

Неоніла Диб'як

84 (4 У.ср) А
1 442

Літургія
осіннього
сонця

Неоніла Диб'як

***ЛІТУРГІЯ
ОСІННЬОГО
СОНЦЯ***

Поезії

Видавництво «Волинські обереги»
2004 р.

* * *

Серед тисняви дня, серед темряви ночі
Простір білого аркуша надто просторий –
Несходима пустеля, де луни пророчі
Серед тіней великих майбутнє повторить.

У безвимірі простору втомлені крила.
Над безоднею олова поламані пера.
Із полону мовчань мене зірка манила
У найбільшу свободу, в найкращу химеру.

То немарно – на камінь вселенського шляху
Зерня духу посіяти – хай проростає.
Білий аркуш небес, де так солодко птаху,
Що до вас суголоссями віршів гукає.

ЛІРИЧНА ФАНТАЗІЯ

Зойкнула душа після прощання,
Наполохала розгублене смеркання,
Впала в трави зболеним ячанням –
У мовчання.

Заримую тишу білим віршем,
Посаджу журбу за срібні грати
І за обрій вирушу сміліше,
Де любистком вквітчана Ерато

По дощах вчорашніх без дороги
Йде, первісно заросивши ноги,
По думках, як по квітках, на лови
Невпокореного слова.

НАТХНЕННЯ

Коли я схилюся над аркушем білого смутку,
Закутавши зболені скроні у хмару задуми,
Являється, пишні багети зібгавши у грудку,
З одеж серпанкових, чи з рам'я іроній та глуму ,
Тінь жінки летючої, жінки прекрасно - нагої
З полотен безсмертного Гойї в травневе клечання
Являється, в день мій, у ніч золотою снагою,
Велично в собі несучи пантоміму мовчання –
Німа королева моїх невігойних депресій.
Ковзнувши протяжністю часу, простертістю неба,
В'язницями душ, упокорених вироком стресів,
Над лісом антен, над отерплістю цвіту і стебел,
Над білим некрозом занадто суворих морозів,
Орбітами безвісти зниклих комет безіменних,
По сивих стежках, по залитій мастилом дорозі
Приходить та жінка-химера, приходить до мене
І мовчить...

Мовчання тій жінці не личить
У сповненім звуками світі.
У кіберів мудрі обличчя
Усепізнавальністю світять
Шепочуть здивовані ружі.
Гудуть під вітрами діброви.
Громи проголошують стужі.
А легіт пісень колискових
Ляга на пригаслі осоння...

І я від душі, празниково,
Даю їй, простягши в долоні,
Округле, мов яблуко,
Слово.

І тїнь оживає з непевності форм, кольорово,
Чітким ієрогліфом тіла, глибинним зітханням,
Бо слово – цілюще, усезаживляюче слово
Від гомону древніх племен – для надій і жадання,
Для білого смутку, яким розвидняються ночі,
У віршах, що зійдуть, неначе барвисті суцвіття.
І стомлені очі у жінки, і рухи діточі...
І падає в трави наступного тисячоліття
Те яблуко з пальців тендітних пророчо.

* * *

Коли в житті захмариться – аж темно –
До відчаю, до стогону, до болю,
Колі тривоги озовуться щемно,
Я соняхом із маминого поля,
Безжурною усмішкою маляти
Світитиму над обрії погожо
У віршах. Я повинна вам сказати,
Що доброта на світі переможе.

ПОЕТУ

* * *

Поете, твій вірш знає більше, ніж ти.
Довір йому небо, джерела і трави.
Розгойдані вітром шаленства світи
Знайдуть в ньому прихисток. Дотик ласкавий
Твоїх пелюсткових просвітлених снів
Голубитиме, наче птахів на плесі.
І будуть мережитись дивні пісні
З твоїх щонайтонших і ніжних рефлексій.

* * *

Коли серед чорних нервових безсонь
До снів золотих догукатися годі,
Кохана іде з твоїх теплих осонь
Крізь шурхіт назавжди замовклих рапсодій...
І спогад лише, як свіча, освітив
Самотності неосягненне провалля...
Поете, твій вірш тужить більше, ніж ти,
В усіх невідплаканих нами печалях.

* * *

А люд не відмовився від барикад,
Себе споглядаючи вічком прицілу.
В безжальності битв, у пекельності зрад
Беззахисне слово – пелюсточка біла.
А серце – плацдарм, де борня, де огонь –
Гартується вічністю дух. Бо непрямо,
Нелегко йти шляхом народу твого –
Не зорями мічений він, а хрестами.
Поете, твій вірш може більше, ніж ти.

ПЕГАСУ

Мій коню, шаленцю, не рви повідів.
Хіба не не клопіт мені
Пружиниш копитом жита молоді
І ловиш вітри в стремені?
Зіницями спрагло пантруєш світи
І будиш іржанням зорю,
Не годен, мій конику воза тягти.
З тобою город не зору.
Взяла б норовистого на іподром
Для ставок. Було б все о'кей.
Та бачиш, зізнаюся, випивши бром,
Поганий із мене жокей.
Безгрішність кишені – не гріх для душі,
І поки мій дух не погас,
Пришпорю – хай мчить понад обрій, спішить
Мій кінь, мій товариш пегас.

* * *

Пейзаж ХХ століття. Жінка.
Дорога многоцвіттям, многолюддям...
Тамує океан в собі щемка сльозинка.
Замріте, воїни. Замовкніть, судді.
Хай поруч жінки стануть малярі й поети,
Хай миті ловлять, мічені безсмертям –
В багети пам'яті карбовані портрети
Наперекір мінливим круговертям
Ідей і доль, вагань, мовчань, переосмислень.
Ребро Адамове – йому боліти...
Колиска неба на вервечках літочислень
Для тебе, що єси вагітна світом

ПРО МИСТЕЦТВО

Гримить. В гарячковій напрузі пульс мислі, Загострений до
одкровення. Дошенту
Палюча гроза. Дош по сірому листі,
Цілющо, невпинно. То імпульс. Крещендо.
То з'ява нової симфонії світу.
Є місце ще на партитурі безсмертя.
Дарма, що маестро відмовився жити
І в ніч наркотичну пішов з круговерті
Нудотного благополуччя. І квіти
Старих вітражів полиняло сміялись.
Хтось лаявся рідкісним словом «еліта».
А ті, із самотностей спрагло вдивлялись
В богемне строкато-палаюче літо,
Свої почуття переклавши на блюзи.
Хтось мав ради них неодмінно зуміти
Загнати свій біль, наче кулі у лузи,
І вірити в те, що страждання не марні,
Що день був наповнений мудрого змісту.
В книгарнях, кав'ярнях, а то й в буцегарнях
Знайшлися нові антикварії істин.
Органи спроможні збудити байдужих!
У нас в лицедійстві одвічна потреба.
На плечах Венерн, красивих та дужих.
Тримається стомлене вічністю небо.
Гроза. Почування гойдають незримо
Вершини теорій, ствердають у слові,
В мелодії, в барві, в граційності рими,
Якими творець присягнув на любові.

КОНТРАПУНКТИ

Осколки фраз у вибухах новин. Екран пульсує.
Великі помилки великих. Смак трагедій.
Над відстанями розпачу благальний голос всує.
Етичний принцип нафталінової леді.
Каприз Ананке. Щонайбільша з воєн – то безкровна.
Збудуймо клініку, де протезують душі.
Всіма забутий Тот¹ під місяцем уповні.
Коловорот життя на морі і на суші.
Абракадабра. Запитальний знак. Печатка часу.
В долині стронцій. Рухи рук – поволі.
Але щоразу прутиком верби, щоразу
Ми пишем заповіти на снігах у полі,
На полі батьківському, древньому, як світ.

ЗНЕВІРА

Убогі. Байдужість – то наш оберіг.
Ми віримо в лозунги черевовісні.
Хай нашу лояльність запишуть метки нотарі
Словами сумної народної пісні.
Бо птах плотолюбний нам виклював сором з очей,
Та хай. Так спокійніше жити, незрячим.
Озвіться, хоч хтось, чиє серце наруга пече –
Щоб ми відвернулися, від прокажених неначе.
Агей, українці моєї важкої доби,
Чи може ваш дух на мізерію хворий?
Шляхами утопій в нікуди крокують раби,
Благаючи:
- Боже, позбав нас покори!

* * *

Боги – атеїсти. Їм тісно у власнім безмежжі.
І ниють нам смертні лоби від отриманих гуль.
Лякливі пророки укотре окреслюють межі,
Тонкі і пекучі, немов траєкторії куль –
Для бездуму досить, – щоб так, як на тихому плесі,
Щоб череп не тріснув, мов той перезрілий горіх.
А совісті надмір – то лиш різновид епілепсій,
Якщо твого спокою власний інстинкт не вберіг,
Якщо же отерпнеш. І біль (щонайвища з інстанцій)
Навиліт протне, характері самого незгірш,
І ти у випадку найважчої із сублімацій
Оголені нерви зав'яжеш у вузол – у вірш,
Щоб дертися в двері, в які не зайти і не вийти,
Ламаючи гасла з цитатами власних облуд.
Топтати вітринні присипані порохом квіти
У тирлища чорні чужих революцій, у бруд.
І раптом... відчути вібрацію тиші у громі
На дні своїх рідних, розверзнутих Господом суш,
І ясно узріти цілющий веселковий промінь,
Заломлений в призмі поламаних фатумом душ.

РАНОК

Припнутий цап на молодій траві
Не знає ще того, що він офірний,
Ще сонячний зеніт не споловів,
Ще світ в недоторканості ефірній
Не каюся за неспокутний гріх,
За мене ще не зганьблену, не вбиту...
Наївний цап помислити не міг
Про те, що так ускладнено нам жити.
Та правда в тім, що в кожного свій хрест,
І кожного свої жалі ужалять...
Розгорнутий вгорі сувій небес –
Для віршів ненаписаних скрижалі.
Хай пишуться, щоб кожен звук був зрим,
І щоб було так хороше і просто.
Щоб відпочив серед суцвіттів рим
Мандруючий натомлений апостол.
У тих словах – офіра без вини.
Зневіра гасне, мов зірниця дальня.
Цей ранок, наче вишитий рушник,
Яким я витру душу від страждання.

Номади – давньогрецька назва кочівників.

Словник

Монади... не знають ні простору, ні часу,
вони розсіяні в просторі, вони всюдиущі.

Девахан, 0. Блаватська

ТЕОСОФІЧНЕ

Ви, з душею нетлі, з тілом снігу,
Ви, що звикли до примари тліну
У швидкій минущості принад.
Ви живете міражами втіхи.
Дух свій протираєте від глини,
Що летить з-під колісниць номад.

В обрії вперезані, як в паски,
Сповнені то слави, то наруги,
Хіті, нехоті, чеснот і вад.
Часові і просторові пастки
Додають вам сили і напруги
В мареннях свободою монад.

МЕДИТАЦІЯ В ОБЩИНІ ВІДДАНИХ СВІДОМОСТІ КРІШНИ

У снах мого минулого життя
Пасуть пастушки золотих корів,
Тече у вічність тихоплинна Ганга,
І віти базиліка шелестять.
В пільмі тисячоліть не відкурів
Жертовник. Ритм вистукує мріданга ¹
У снах мого минулого життя.

Ппульсує всесвіт в епіцентрах скронь.
Арійський сивий шлях веде туди,
Звідкіль ішла я довго і непрямо.
Мовчить непам'ять. Дотиком осонь
Чи заклинанням на мої сліди,
Чи зойком “Гаре Крішна, Гаре Рама”
У снах мого минулого життя.

Священні сльози золотих корів –
Набат пробудження. Кислотний смог.
Час для прискорень виставляє міти.
Питаю: хто неспокій сотворив?
Мені санскритом велеловить Бог,
Якого я не можу зрозуміти.

¹ – музичний інструмент

РАНОК МЕСІЇ

Юрба відразу не впізнала –
Такий собі непоказний –
Крізь тінь осліплого Ваала
Ішов до них. А з далини
Вітри з блакитного безмежжя –
В притвір Єрусалимських врат.
А вік без пишної одежі,
Без бойових блискучих лат,
Босоніж. І боліли стопи...
Ішов із прощенням вини.
Вставало сонце з-за Голгофи,
І рясно так цвіли терни.

ВЕЛИКОДНЯ НІЧ

1

У ніч великодню провісну
Відчиняються брами небесні,
Крізь які, мов птахи білопері,
Опускаються ангели тихо
На провинно чекаючу землю.
І на крилах несуть по зорі –
В кожную душу по свічечці з неба.
І світаємо ми і радієм
Одкровенню у власному слові.
І як доказ реальності дива
Білий пух на гілках яблуневих.
Білий цвіт. Білий пух
З білих крил.

2

Христос воскрес! –
Криштально викрешують дзвони з небесної тверді. Ми
духу святому, що злинув з космічних орбіт
На землю досвітню живим запереченням смерті –
Назустріч серця, наче спраглий тепла первоцвіт. Ракети
всіх воєн припишкли вмістилищем горя;
В очах капеланів зорі віфлеємської зблиск.
Новітні Голгофи Новим Заповітом говорять Прадавню
молитву, якої рефрен благовіст:
Христос воскрес!
І вкотре простив і помилував, і обнадівав.
Розквітле терняччя тендітний промінчик торка. Забувши
страждання, всміхається Мати Марія. Весняна земля, наче
писанка в Божих руках.

* * *

Духом прилине
у небо душі непогоже,
На чорнім камінні проступить нетлінно,
Засяє на відчаю білих екранах
Слово спасіння,
дитинне і недоторканне:
– 0 Боже!

НАПРИКІНЦІ ВЕСНИ

Небо сіло блакитною птицею
На верхівку дитинного саду.
І лукава зозуля зовицею
Закликала його на пораду.
І розгублене сонце спинилося,
Захмеліле бездонним зенітом,
Між печаллю, що вчора наснилася,
Й безтурботним усміхненим літом.
І метелик, що спурхнув з долонь моїх,
Не навчився журитися світом.
А в саду відцвітали півонії
Й тихо плакали зроненим цвітом.

БУЗОК

Горить бузок і гріє солов'їв,
Що гублять шебіт у ліловім цвіті.
А я слова пригадую твої
І думаю про геніальність миті,
Позбавленої важкості буття,
Невписаної у незграбні дати.
І знов душа не знає каяття.
І хочеться відчути і спізнати
Усе, що є в переліку торжеств,
Див і блаженств – земного й неземного.
Благословляє твій прикличний жест,
І я прийду, і що кому до того!
Сховає вечір в маревах бузку
Цілунку сокровенного причастя.
Хитає вітер гілочку тремку
І зорі цвіту ронить нам на щастя.

У ЦЕРКВІ НА ТРІЙЦЮ

Молитвами розчулений сивий Господь Саваоф
Посміхається світу, зійшовши з небесної сфери,
І турботливо струшує ангел із душ наших – ох –
Чорну кіптяву струшує долі крилом білоперим.

У жасминовий цвіт дзвони скрапують краплями гам,
В лепеху й чебреці, у клечальний розмай благовістом.
І спадає на нас дух святий, як блакитна перга Триединою
тайною свята, натхненно, врочисто.

І ряхтіють мої почуття, наче відблиски риз,
Від сльозини печалі – до тихого світла усмішки.
Від зеленої трійці та до найсмутнішої з тризн
Нелюбові, здається, всього лише трішки.

* * *

Узлісся Едему – здичавілий праліс.
Агов, хто далекий! Почуйте, хто поруч!
Зникають у вічності всі магістралі.
Ми їм навздогін спішимо – аби впору.

Незлічені атоми в грудочці глею,
Срібляста колиска – гніздо ластів'яче,
Папірусний згорток, пропахлий землею, -
Тяжінням тримають нас міцно. Одначе,

Галактики в русі, немов каруселі,
Розхитують днів п'єдестали. І ночі,
Неначе алькови припнуті до стелі,
Гойдаються. І ясновидці, охочі

Читати майбутнє із власної тіні,
Речуть, настрахавшись свого екстазу...
А ми не придумаєм, як же каміння,
Що носимо, викинути із-за пазух,
Аби замостити дороги, які простяглися
У майбутнє.

НАДВЕЧІР'Я

Крайнеба зеленими лапами ходять дерева
Услід розпашілому сонцю.
А долі – трава по запрудженій містом землі.
Прилинуло тихо Із передвечірнього мрева
І сіло на синовій теплій долонці
Малесеньке сонечко з лагодою на крилі,
І слухає всесвіт... в собі.

ВІКНО

За вечірніми шторами грали Шопена,
Переливчасті щемні мотиви.
Струменіла акація світло, натхненно,
Міражем пелюсткової зливи.
Мов метелики, зорі злетіли до шиби –
Дві зорі, мерехтливі, як свічі.
Верхню ноту узяв соловей і не схибив,
Заспівавши тим зорям про вічність.
І губилися сумніви в білому цвіті.
А Шопен переконував, що не змінити,
І не варто нічого міняти в цім світі...
Треба лише вікно відчинити.

ЛІТНІЙ ВІТЕР

Літо, як досвідчений коханець,
Палко пестить, роздягає до нага.
День липневий, мов блискучий глянець,
Що по нім розлита золота нуга –
Млісна ніжність – сонячне причастя –
До хмільного щему випивай з долонь.
Не журись за відвеснілим щастям,
Десь загубленим у маревах осонь.
Променів небесна моментальність,
Не вагаючись, у бронзі віділле
Ваших стиглих тіл монументальність.
Легіт вітровію – невагомий лет,
Зроджений в підхмарних чистих далях,
Трепетом ледь-ледь відчутних доторкань
До плечей, до вуст, до втоми, до зітхань
Вичитає азбукою Брайля
Всю таємність ваших пождань.

ЖІНКА І ЛІТО

Пломінь вуст на уста, дотик лагідних пучок.
Розкотилися бісером дні – не збереш,
Брязкітливо-неспинно, грайливо-співучо
В оксамитно-вельветні декори одеж.
Неприкрите плече – сяє сонячно обрис.
Першу зморшечку мудрості вітер не стер.
Мали рацію ті, що знайшли твій прообраз
В антикварних статуях прекрасних гетер.
Мали рацію... Що асорті бісеринок...
Промінець до плеча, мов на скрипку смичок.
Розкотилось намисто між білого крину,
Між, ласкавцю, любистку, солодких гречок.
Хміль гойдається в кілішку, чисто, прозоро,
Із гірчинкою істини, що аж на дні.
Золотистий амур стереже гострозоро
Тінь свою між фіранок в сусіднім вікні.
А дощі й дзигарі ще безсилі і ниці,
В лабіринтах душі ані натяку тризн.
І не правда, що в нім таємничі жахливі
Витлумачують ревно твій кожен каприз.

ЛІТНІЙ ДОЩ

Грається сонце у піджмурки з сонечками у траві.
Мальва на промінь нанизує квіти червоні.
Юні лелеки відважились: крильми, а нумо, зловім
Вітер над лугом! Аж сплеснув в зелені долоні
Ясен від захвату, аж лоскотнув хмареня угорі
Чубом скуйовдженим, злої не маючи гадки, -
От вам нарешті і дощ, чи то, пак, дощенья на порі
Так пустотливо стрибнуло з веселки, мов з кладки,
Прямо у куряву, на розпашілі від спеки авто,
З даху на дах, з парасольок на голови й плечі...
Світяться сонячні краплі. Видзвонює кожен листок,
Квіт безтурботно сміється. І так недоречі
Ген за садком по стежині зарошеній
Ходить мій смуток з ключами від осені.

ФЛОКСИ

Флокси рожеві, неначе фламінго,
Садом пливуть в надвечір'я.
Тихо під небом пливуть реактивним
Мимо здивованих вікон та мимо
Грушевих і яблуневих галактик
У надвечірня блакитне.
Йде їм назустріч зоря-зоряниця,
Легко назустріч ступає, небесно,
Квітку що кожну, квітинку рожеву,
Мітить промінням окреслює кожну,
Щоб не пропала, щоб не загубилась
Жодна у темряві ночі.
Флокси – рожеві фламінго
Плесом нічним попливуть у світанок.
Зоре-зірниці, володарко світла,
Слова мого доторкнися промінно,
Щоб освітилося, не загубилося,
Світу промовлене, в ночах житейських.

* * *

Цей легіт... Це вітер липневий
Куйовдить кокетливо чуба,
Притрушує сонячним пилом
Розквітлого маєва лип.
Вони, мов приручені леви.
І кажеш: «Якби, моя люба,
Ти дуже того зохотіла,
Вони у цю мить ожили б...»

Вони б розказали, як вітер
Розв'язує кінчики шалі,
Неначе прозорі лелітки,
Цілунки зніма з наших губ,
Мовляв, доженіте, зловіте,
Допоки ще світ без печалі...
Біжіте в нікуди нізвідки.
Лише оминайте нудьгу.

І мова його нелукава –
На вушко поривне зітхання.
І спраглі обійми на втіху
Під липовий запах медів.
І стеляться маревно трави
До ніг нам. Гайнем без вагання
У край незабутнього міфу,
Де ми назавжди молоді.

ЛИПНЕВОГО ВЕЧОРА

Виходять маври із-за чорних шиб,
Тіла їх пахнуть гаряче і пряно.
Услід їм вітер липи ворувив,
Аж поки крила на гіллі не зранив.

Пришельці, без манишок і штиблет,
Кладуть притихлі тіні на рамена,
На чорному малюють силует,
І срібна барва скрапує на мене.

Мовчалькики таємних потойбіч.
Блукальці душ, невпізнані, неспинні...
І котяться з долонь їх вусібіч
Барвистих снів коштовні намистини.

ІТАЛІЙСЬКИЙ МОТИВ

Сутіні тонкі мережива
Ворохнуться від зітхань прозоро.
В складках тіней сховані слова
Вишукано-мерехким узором.
Синя контурність вогнем торкнутих свіч.
Хтось в сутані заступа на варту
Спогадів моїх, крихких середньовіч,
Стиль яких «комедія дель арте».
У міражній сьогочасності душі
Погляди забуті, тихі луни долом...
Вечір. Місяць плаває на плесах шиб –
Золота заблукана гондола.

КОЛЬОРОВИЙ ВІРШ НОСТАЛЬГІЯ

Із-за синіх обріїв назустріч дневі,
Із романтик нетутешніх на подвір'я
Прилітали птахи сонячно-рожеві,
В жовтий молочай своє губили пір'я.

Частувала ніч їх зоряним насінням,
Гнізда їм звивали золотисті клени.
Їх моє дитинство, родом з провесіння,
Пестило наївним поглядом зеленим.

Сонце колобродом на хмарині верхи.
В світі ж бо немало різних див, їй – право.
Чуеш-бо, дитинство! Але тільки ехо...
Яблуком рожевим в пожовтілі трави.

* * *

І знову осінь... Золота орда. Набіг раптовий.
Іржаве сонце колесом від колісниці.
За звичаєм номад так збудеться-здійсниться –
Я не втечу від вас. Я зрозуміла, хто ви.
Я хочу осягти сувору вашу ніжність.
Комусь тепер мене так треба пожаліти
За те, що не вернуся блудним сином в літо,
В розчуленість тепла, в його легку маніжність.
Бо час іде, несе у небеса мої печалі.
Полин отерплий стелеться йому під ноги.
І сивіє цей світ осмисленням дороги,
Записуючи мудрість на листки опалі.

* * *

Грамофони лілей залишились в далекому літі,
І соната притихло урвалася нотою «соль».
Золотисті нектари у глеки холодні розлиті.
Голубі силуети заховані в тінь парасоль.

Під сузір'ям прощань осягається мудрість елегій,
І незайманість неба, і непереможність дерев,
І минучість трави, перелита у мовкнучий легіт –
Все, що сива зима в невмолимій сніги забере.

Я сплітаю думки, пасма смутку в тугі суголосся.
В них слова, наче іскри в золі споночілих багать.
Відспівається тихо, відплачється пристрасно осінь.
І відкриють натхнення в собі навіть ті, що мовчать.

ТІТЧИН ГОРОД

Стежиною жовтою котиться в осінь,
Якби до сватів, перестиглий гарбуз.
Самотній стоїть, неспокушений досі,
Ген, соняшник, хвацько задерши картуз.
Картоплі – галактики. Тітка – богиня –
Щокожну в долоні. Та журно того,
Що вже не прогнати свого удовиння
Блакитко-петровим цупким батогом.
Надія – ренет золотистий у кроні,
Де вистигли гнізда весняних зозуль.
Сміється город з часникових іроній
І плачеться від сентиментів цибуль.
І хочеться тітці себе пожаліти,
Єдиний повірник - жоржиновий цвіт.
Прядеться, мов спогади, бабине літо
Над теплою осінню тітчиних літ.

* * *

Від дощу, як від погляду, можна сховатись
Під крилом парасольки: зібгатись, змаліти.
Шибку неба шматком посірілої вати
Хочуть хмари протерти від згадок про літо,
І омити нам душі для білої цноти,
Для снігів що міражно над обрієм виснуть.
Нанизались мінором краплини, як ноти
В нестихаючу фугу, прозорим повісмом.
Попід стінами туляться смутки нагії
І, довірившись пам'яті ринви старої,
Вислуховують давні мої ностальгії,
Нерозгадані, наче далекі прибої.

* * *

Ці гарбузи, немов повержені сонця,
Що закотилися у вересень із літа.
Їх сяйво дощ зібрав до промінця,
Бадилля в купах, мов поламани орбіти.
Немилосердним став бог вільгості й води, -
Безликою ордою звоювавши владу,
Пробігся травами, між яблунь побродив,
Зависли краплі сизо в гронах винограду.
Заплакане зело. І журиться дівча.
Ридають в пучках айстри, мокрі аж прозорі.
Пасує осені сльозинка ув очах,
Холодний космос бульб в покинутій розорі.
І клопоти земні й високі небеса
З'єднав цей дощ і сам в свою печаль повірив.
У шепоті його мій спогад воскреса
Душею птахів, що полинули у вирій.

ОСІННІЙ ВЕЧІР

Вітри - ачей небесні пілігрими,
Заблукані в сузір'ях яблук пізніх,
Вкладають голос мій у білі рими,
У відголосок пісні.

У сутінках, неначе у вісонах
Стоїть душа, утомлена і світла
І наслухає, як жоржина сонна
Ще марить літом.

ВЕЧІРНЯ ВУЛИЦЯ

Морок асфальтовий – сіро і сиро.
У ліхтаря непідроблений німб.
Без сокровення розхлютане миро.
Серед притишень загублений грім.
В голосі вулиці нота істерик.
Час у надіях своїх не встига.
Над маніфестом майбутньої ери
Зморені тіні незловлених гав...
Спогад про день – недоладна цитата.
Попіл рукопису в пальцях зітлів.
Прикро, що ти не навчився літати
З ночі до вирію втрачених снів.
Слово прощання – колюча крижинка.
Де ти знайшов свій завітний вігвам?
Вслід тобі гляне закохана жінка
З хтивою посмішкою в стилі «вамп».

* * *

Після розлуки буде ніч.
Скорботним садом
Блукатиме серед паліч
Печаль – досада...

Моя сама – самотина
Край ваших вікон,
Може, розтане, як мана,
Із часом, з віком...

Коли ваш спогад крадькома
Заплаче мною,
Із весен тих, що вже нема,
Озвусь луною...

* * *

Схололий терен терпне на вітрах.
І ветхий млин старі провини меле.
І знає сад: прийшла йому пора
Перешуміти яблуневим хмелем.
Торкає небо відвологлий дим,
На землю струшує пташиний легіт.
І хочеться, щоб у самотній дім
Зайшов підвечір припізнілий легінь.
Із млива буде спечений калач,
Із яблук будуть зварені узвари.
І скаже він розчулено: “Не плач,
Зрадій зимі, як дорогому дару”.
Зітріє слів ласкаве літепло,
Сміх задзвенить, як повесняні води.
Повірю я, що справді так було,
Що ніби він в мій дім таки заходив...
А ще збагну, що ні, не обійти,
Не проминути болісної суті,
Що треба теплим світлом увійти
В похмуру осінь, у вечірню сутінь.

ЖІНКА ЗИМОВОГО ВЕЧОРА

Проймає холодом. Ти нетутешня в січні.
Твій світ був творений із літнього тепла,
В нім несподіванки прекрасні, сни – незвичні...
Чи хто те знає? Чиста аура чола
Захована під шапочку. Яка потреба
Світитися самотньо серед метушні.
А що тролейбус приторочений до неба
Нитками срібними – чи знає він, чи ні,
Той пасажир навпроти в окулярах строгих
Без погляду, без поруху брови навстріч?
А ти звучи собі понад усі дороги
Віолончельно-тонко у зимову ніч.
Переплітай думки, ховай печаль під вії,
Просочуйся у простір крізь розп'яття рам,
Дошукуйся терпляче натяків надії
У карбах розкладів, у спалахах реклам.
Паде безжальний сніг на спогади осінні
Безкраїм зимним плесом, а душа – весло...
Під ліхтарями бродять золотисті тіні,
Шукають те, чого ніколи не було.

МОВЧАННЯ СНІГУ

На чистому аркуші снігу, на тлі крижаному
Змальовую білим мазком найтихіше мовчання.
У післяосінньому розчерку шаржу на втому
Щемить мені міта зворушлива – мудрість зарання
В завмерлості дерева вигини змерзлого тіла.
Беззахисна теплість долоні. І думки замало
Для подиву щирого. Я заховатись не успіла
Під крильце пташаті, що в теплі краї відлітало.
Бо втратили значення квіти, забуті у літі,
Всевишні веселки, первісно грайливе клечання.
Усі голоси, всі слова відзвучали у світі –
Застигли снігами – таким багатозначним мовчанням...
Яким лише небо до нас промовляти спроможне.

* * *

Ми з тобою збагнемо найвищу з елегій.
Облітає з небес білий цвіт – білий сніг.
Заповітні слова – лебедіючий легіт –
Нестихаючим віршем озвуться в мені.

В многозначності дня розгадаю твій погляд.
Зупинюсь серед поспіху, серед завій,
Осягну головне, що зі мною ти, поряд.
Прихилюсь до плеча, прошепчу:
- Милий мій,

Нам у келиху долі нахлюпано чарів.
То ж нехай поцілунок уста обпече.
Нам з тобою судилося бути у парі.
Світ на хвилях снігів, наче ноїв ковчег.

ОСОБИСТЕ

Приходять недоречні гості
І кажуть недоладні речі.
Недопалки моєї млості
У прискові моїх відречень.
На плечі – вечір наопашки.
Навшпиньках нишпорки до шибки.
Перо неспійманої пташки
На дні печалі, глибоко-липка.
А докір завжди надто спішний
Для помилкових перших вражень.
Він знає все, мій пересмішник,
Але нічого вам не скаже.

ЗИМОВІ ДАХИ

У зимових дахів ностальгія за літом,
Бо, прикуті снігами, негодні злетіти.
Їм розкаже пташина, що марить zenітом,
Про солодку і щемну свободу орбіти.

Їх тяжінням обтяжених – силою звички,
Не докликались в небі осінні лелеки.
Ними вкрились суєтні земні чоловічки,
Що залишили крила у веснах далеких,

Де замріяні янголи з палеозою
Стережуть неприкаяно їхнє безкрилля.
І так хочеться сніг розтопити сльозою,
Тихо – тихо сплакнувши над власним безсиллям,
У жагучому прагненні злету.

ПОХОРОН БАТЬКА

Плаче осліпними вікнами хата,
Витре сльозу, неприкаяний вітер, -
Батько помер. Будемо, хато, без тата.
Осиротіли з тобою ми, світе.

З весен далеких птахи стоголоса
Кличуть, але загубилась дорога.
Батько помер. Хлібороб і філософ
Вибрав правічну дорогу до Бога.

Роки війни і колгоспна неволя –
Спогадом сивим нелічені втрати,
Росами тихими стануть у полі,
Виростуть рястом, який не топтати.

Нині жалобна в нас, батьку, гостина.
Реквієм саду востаннє для тебе.
Вкрилася віком твоя домовина.
Скрипнула брама високого неба.

* * *

Одвічний цикл, немов гончарний круг.
Із талих вод, з квітневого суглину,
Невидиме узятого до рук,
Постане виріб з оберту, із плину.
Із прагнень досконалості душі
По колу, горизонти, як орбіти,
Всесильно сотворити, поспішить
Гончар.

І синім розмалює квіти,
І зорями, і сивим споришем,
Отак, як є, отак, як він уміє,
Забарвить пристрасті, огранить щем
І висушить на теплих вітровіях.
І випалить у сонячній печі;
Зола спаде, немов неправий осуд.
А майстер не захоче відпочити,
Довершуючи гартom гожий посуд.
Погляне осінь поглядом знавця,
По вінця всипле ягід калинових.
А там весна на білих манівцях
Знайде розмерзлу грудку глини знову.

СПЛІН

Тліє час.. Цигаркове в невипиту каву
Осипається попіл знічев'я, граційно.
Перлюструється полудень у нецікаву
В найхронічнішу з хронік, наскрізь провінційну.
Я нетлінних думок полиняли графіті
Нерозважливим рухом торкнутися боюся.
Золотіє метелик, мов янгол у літі,
Убачаючи німб у моїм капелюсі.
Моя нехить сакральна і втома натхненна.
У гарячому коконі тіло без хіті.
Заповітні слова покотились від мене
По сахарі небес і розтали в зеніті.
Сформалінені сенси, мов згустки крамоли,
В невагомості спліну, неначе у цноті.
Прислухаюсь до серця – наразі не коле
Гостра скалка близьких і далеких цейтнотів...

* * *

Вічне древо життя. Листя наших долонь
Простяглося до сонця любові.
Любо – любо. Крізь тайни щасливих безсонь
До зенітів у світобудові.

З нескінченності душ переплетення тіл –
Найніжніші акорди, що небо нам зронить –
В щемнім трепеті перс, в розпростертості крил
Під склепіннями вічності промінь.

* * *

Погляди губила в темені ночей,
В прихистку байдужості ховала.
З мовчанках моїх ти душу обпечеш,
Гойти печалі слів замало.
Погасила теплі зорі у шибках,
Не приходь далекий подорожній.
На стежках, де ти мене шукав,
Перецьвів осінній подорожник.

САМОТНІСТЬ

Вікна блакитні – дзеркала мої опівнічні.
Зорі тремтять, бо зітханням сполохані зорі –
Іскри купальського вогнища. Гімни фалічні
Десь на тім березі діви співають прозорі.
В бризках причасть для моєї нічної спокути
Стеляться трави тим дівам, як постіль вінчальна.
Скута самотністю, я неспроможна заснути.
Мчать поїзди вдалині і гукають печально
Ехом прощань. Навздогін їм заблуканим дивом
Спогад про тебе летить і за обрієм танає.
Діви співають і кличуть з собою знадливо.
Гіркне жага, недопита твоїми устами.

* * *

Тремтить знервовано цигарка в пальцях.
Сентиментальний спогад – ніби дим,
Бо жити – це бувати у бувальцях,
У вас не так? Даруйте, менше з тим.

З минулим жінка, що, авжеж, минає, -
Мабуть за сорок... Скажем, бабин вік...
Душа – то кін, і драма ще триває
У пристрастях... за ширмою повік.

Найперше шарм. Лице, бігме, палітра:
Помада, тіні і паризька туш.
Сьогодні в залі забагато світла.
Шкода, не їй, не їй зіграють туш.

А погляд чоловічий, наче протяг –
Роздмухана жариночка на дні.
А вже часу не відкладеш на потім...
Шерше ля фам, - почулося чи ні?

ЖІНКА І ЛЕВ

Вона поміж марев обабіч правічного шляху,
Де слід по камінню згубили неспішні волхви.
Із нею упарі, злизавши краплиночки страху,
Лев хижий, якого ніколи ніхто не зловив,
Із яблуком ветхозавітнім у пащі грайливій.
І дактилі пальчиків гідні його непокор.
І тихо шумлять її кіс невгамовані зливи.
Солодкого вибуху плоті дражливий акорд
Хитає загрозливо стелю небесної тверді,
Кладе на палітру пустелі зелений мазок.
І плач квазімодо і сміх казанови одвертий
Несміло спростовує сповнений фарсу мазох.
І прагне фатальності лев у жагучій погоні
За сміхом, за болем, за зблиском сльози устократ,
І мнуть його лапи розмай нерозквітлих бегоній
Та німбів уламки, уривки із мудрих цитат.
Гортаються марева, никнуть сувоєм смеркання
І сиплються зорями скалки гарячих осонь.
Він чує щокожне її найтихіше зітхання,
Припавши натомлено до граціозних долонь.

СПАЛАХ

Дотику спалах моє обпікає плече.
Я не перечу, бо я захотіла згоріти.
Віск мого тіла тобі у долоні стече.
Буде душа піднебесно-криштально зоріти.
Ти не шукай собі інших примарних світил,
Я не погасну сьогодні, а може й ніколи.
В істині вічній проказаній мовою тіл,
Наших жадань нерозривне пульсуюче коло.

* * *

Одягу листя сухе опадає до ніг.
Ми, наче пагони, що проростають свавільно.
Чуєш, коханий, бубнявіє пристрасть в мені
І струменіє, така всеохопна і вільна,
Стовбуром стегон, солодкими гронами перс,
Квітами рук, перехлюпує поглядом каро.
Ти прихилися жагучим зенітом небес,
Випий до дна мої дивні нектари.

* * *

Зайві слова, непочуті в пориві зітхань.
Тіло цвіте й досягає у зоряних зблисках.
Стомлена шалом спокуси, в мені затиха
Неперевершена в хіті своїй одаліска.
Їй відійти у незайману тінь таїни.
Гляне услід невиправно скептичний філософ.
Ось і минає ця ніч поєднання. Бринить
Віддих у віддиху, втішено і суголосо.

* * *

Невипадкове все у цьому світі,
У сплетенні колізій та подій:
І ми, загублені в своїм столітті,
І наше розставання, й смуток мій...
Усе значиме – що було, що буде...
У метушні, у пошуку пригод
Далекий вітер голос твій остудить.
І швидкоплиннтя невловимих вод
Твій образ віддзеркалить не для мене.
Настане день, що в нього інший зміст.
І буде в нім без тебе так буденно...
Чому все так? – ніхто не відповість.

* * *

Тихіше... Хай збудеться тиша, я прошу,
Зупиняться хай і замруть
Заобрійні села, що вийшли на прощу,
Мережачи хрестиком путь.

Міста піднебесні хай нишкнуть органно
Фантомом оскаржених див,
Де втомленим ритмом гучних барабанів
Розсипались наші сліди.

Сховайтесь пігмеї в цяцькованих масках
У темній печері на дні.
Космічний пришелець із острова Паска
В очікуванні скам'янів.

Звільняйте від вати затуркані вуха.
У сповненій грому добі
Замовкніть на мить, аби кожен послухав
Тоненьку сопілку в собі.

КРИЛА

- Моє золоте янголятко, -
казали колись мені мама.
Найвищої віри молитва
світилася в їхніх очах.
- А де ж мої, мамочко, крила?
Боги в інкрустованих рамах
Премудро всміхались безкрилою
на вуглих дитячих плечах.
Тепер, коли вицвілий спогад,
немов сорочина змаліла,
Береться зі сховку нечасто,
на тризни нездійснених мрій,
Коли усесвітня тривога
у сивий бур'ян перетліла
У батьківським ветхозавітнім,
у повечорілім дворі,
Я, вгору поглянувши, бачу, -
не спішно мені і не гірко, -
У небі за красем печалей
де губляться птахи й вітри,
Погойдується на гвіздочку
щонайзолотішої зірки
Тих двійко, мов білі хмарини,
назавжди незайманих крил.

МІСЯЧНА СОНАТА

Вступ до психоаналізу

Апасіонато

Ноче, суть твоя – цей місяць – сяйва згусток,

Ніжна лілія на срібнім плесі неба,

Птаха у тенетах горизонтів чорних,

Кришталевий ключ до таємничих пусток,

Боже око, що вдивляється у тебе,

Полум'я ідеї віх, - непереборно.

Він погляд мій приковує магічно,

Флуорисцентно, гей би феєрично.

Моя напруга звична і незвична,

Рудиментармо-древня і правічна.

Я і сама не знаю, що мені схотіти:

Місячну сонату світові зіграти,

На вітрах блакитних вгору полетіти,

Хоч би на мітлі, аби за чорні грати.

А чи в кутику самотності сховатись,

Заскавчати тоскно, гірко заридати,

Зречено до вух запхати жмуток вати

І заснути... вмерти... та зламати грати...

А може пірнути з балкону

І попливти...

Мимо Австралії. Африки, чи Антарктиди,

Мимо земель ще ніким не відкритих до мене

Від первозданності атомів, бруньок зелених,

Стишено, садом прекрасної Семирамиди.

З виру потопу вселенського через століття

Мимо гранітних еллінських причалів,

Гладдю просолених венеціанських каналів

Водами часу до свого «сьогодні» причалю,

Де у вогнях повсякдень мені обрії світять.
За обрії дороги ріками течуть,
Їх витоки у наших з вами душах.
А я по них за долею. Я дужа,
Допоки непідкупні мойри нитку тчуть

Пульсує сумнів болем у судинах скронь.
Хронометри невпинно лічать дати.
І хтось майбутнє може нам вгадати,
Монетку місяця метнувши із долонь.

Бо в місячну ніч сни, як правило, віщі.
А ми в них стаємо правдивістю вищі.
І світиться смисл, мов алмазна зернина,
І чути далеко і видно глибинно.
І приходять вони:

Мудреці опівнічні, старезні і сиві,
Переконливо кажуть, що сенс лиш у тому,
Щоб його пізнавати, а той, хто пізнає –
Помирає навічно, чи богом стає.

Вояки, що не знають, чи можна здолати
Зло всесвітнє, велике й маленьке, для того,
Щоб не вибухнув світ, не потонув у Леті,
Наче перевантажений човен.
Правдолюбці, що світ споглядають у шпарки
Заборон, що по білому писані чорним –
На нагій білизні плащаниць непорочних
Строгим карбом цитат з абсолюту думок.

Диваки, які знають надійні рецепти
Зцілень ветхого людства, що тяжко заслабло, -
Без вождів і комп'ютерів, без космодромів,
За законами трав, що вигойдують вітер.

Та хіба вони скажуть, хіба вони знають
Тайну дальньої зірки, малої мурашки?
Їм хіба зрозуміти, чому я питаю,
Так покvapно питаю? Й чому мені важко?

В повномісячну ніч так важливо для жінки
Мати поруч мужчину, хоча б, як не мужа,
Щоб в мелодію влитись, у звуки й відтінки
Всеземної фієсти єднань після будня відчужень.
Щоб відчути в собі всю високість орбіти
Золотої зорі, що сягнула зеніту,
Щоб горіти і, може, прекрасно згоріти,
Чи, хоча б, як лелітка, крильцята спалити.
Головне – не згубитись у темряві часу,
Впасти спраглим насінням у теплу вологу.
До жіночих грудей, як до іконостасу
Прихиляється світ, усвідомивши Бога –
У розбурханій плоті свою перемогу.

Поруч з місяцем вони – бліда подоба,
Міні-копії його у стилі «ретро» –
Ліхтарі. Вони – лише невдала спроба
Повторити місяць. Вулиць кілометри,
Сквери і майдани, двері, вікна, вічка –
Виклик темряві – уперто, принципово.
У моїх руках тонким стебельцем свічка –
Чистий пломінець, яким гартують слово.

Не гасіть мою свічку, але й не роздмухуйте, годі.
Бо в яскравому світлі узріються, наче крізь лупу,
Оживуть, як в прожекторнім спаласі, в кольорі й суті
Смітинки і клозети, бадилля на мокрім городі,
Недогризки сумління, що звалені потай на купу,

Попелища думок, що ніколи не будуть почуті –
Перепрілий компост для зела, що супліддями вродить.

Я стомилаь питати. Бо, власне, питати для чого?
Я стомилаь питати у когось, у себе, у Бога
У бажанні найменшому, в кожному слові і вчинку.
Я стомилаь. Я крапку поставлю. Я хочу спочинку.
Я закон непорушності крапкою раптом порушу –
Мікроточкою. Стисну у ній свою зганьблену душу.
У пісочний годинник замкну ту піщиночку-точку.
Я скидаю із крил гамівну остогидлу сорочку.
Засинаю...

І ЗЛЕТІЛА У НЕБО ПІСНЯ

Поема

Я – твоя Вічність, Максиме Березовський, видатний композиторе свого видатного народу. Ти ще не відаєш про це, лише, можливо, глибоко підсвідомо відчуваєш своїм маленьким еством, покладений з-під материних грудей у вербову колицку. І ніхто ще не здогадується, що ту колицку, приторочену вервечками до небес, я гойдаю тебе на блакитних вітрах, якими буде вистелена твоя дорога між земними обр'яями до непідвладних минущості висот. Я прикликаю до твого узголов'я дзвінкоголосих жайворонків і тужливих журавлів, переливчастих коників з росяних отав, я перешіптуюся з мрійливою калиною у твоєму саду, граю сонячними променями на срібних цимбалах весняних ручаїв, щоб сповнювати душу щемливими і розлогими мелодіями співочого краю. Я осипаю твоє чоло світанковими зорями, щоб світлим і високим був твій талант. Я прирікаю тебе на нележку і прекрасну долю творця музики, яка стане неповторним акордом у всеземній божественній гармонії.

Мине небагато часу, і твій кришталевий голос дивуватиме не тільки земляків у рідному Глухові, а й принесе визнання у Києво-Могилянській академії, де навчатимешся, приверне увагу вельможного гетьмана Кирила Розумовського, який забере тебе до престольного Петербурга тішити царський двір співом в придворній капелі. А потім буде навчання в Болонській філармонічній академії - найавторитетнішому європейському закладі, де твій талант співака і композитора поцінується серед найвидатніших у світі. Шкода, що цього не оцінять в Росії, куди повернешся, леліючи надію отримати імператорське благословення на заснування вищого музичного закладу в

*Україні. Не сталося як гадалося... Але я буду з тобою завжди.
Навіть тоді, коли зневірений і розчарований одвернешся від
мене, я стоятиму поруч, щоб дочасно схололі вуста
запечатати тишею ненаписаних тобою мелодій.*

У дитинстві жита проростають з ранкової тиші.
Наче струни тугі... А торкнешся пальчатами стебел, -
Затремтять, переливно озвуться зелені узвишся
І розлогою піснею злинуть, Максимку, до тебе.
Пісня то аж сміється, а то нерозрадливо тужить...
На майдані кобзар – профіль наче із криці.
Козарлюга-співець мовить хлопцеві:
- Нумо ж бо, друже,
Ми удвох, підіграй-но старому на скрипці.
І дивується люд – Бог талантом сподобив дитину
Для чуттів мелодій високого тону.
Тільки в мами сльозина скотилась під білу хустину,
В серці передчування, немов камертони.

* * *

Не плачте, мамо. Хочете заграю
Ще й на кобзі, як кобзар Данило.
Бо так, як він, у нашім краї
Ніхто не грає – задушевно, вміло.
Чи заспіваю давньої журної
Про козака, що вирушив за море
Шукати долі. Білий цвіт весною
Обсипався. Знайшов козак той горе.

Але щоразу доля, як жар-птиця,
У мандри кличе. Й не ляка тривога.
Пробачте, мамо, що так часто сниться
Мені далеко маревна дорога.

СОН

Дорога моя споришем від подвір'я звучить –
Ледь чутним тоненьким пунктирним стакато,
А далі гучніше, розлогіше, ширше... і вмить
Зникає за обрієм сад, наша хата.
А шлях мій у гору спинається, на перевал.
Торкаюся грому і блискавок у верховітті.
І творить мій поступ високий могутній хорал.
Предивні міста виростають з блакиті.
У сріблі і золоті поміж гаїв та дібров
Ростуть до zenіту собори стодзвонні.
У світлій мелодії янгол із неба зійшов –
Ключі простягає в прозорій долоні.
Веде мене далі в північні далекі краї,
Поміж кам'яниць, що суворі і пишні,
Крилом покладає на руки простерті мої
Наповнену чашу... Й зникає в узвишші.
А я навздогінці за ним, навпростець,
На сонячнім вітрі лечу понад морем.
І раптом стискає чоло моє срібний вінець...
Наснилось... На щастя чи, може, на горе?

Шляхом до Києва люд мандрівний
Їде та йде. І Максимко між ними –
Їде в науку цієї весни.
І постають вдалині голубими
Кручі Дніпрові, серпанки садів,
Зграйки будинків на древнім Подолі.
Як сподівався і як він радів,
Вічний прочанин до власної долі!

Сяйні дзінниці струмують з небес
Гласом високим, що будить безодні

Духу людського: Христосе воскрес, -
Празник у Києві – день Великодній.
Ось академія. Ректор навстріч,
Сивий і мудрий, неначе апостол,
Батькові каже:

- Благую ти річ,
Друже, намислив. Плекання і росту
Треба талантові. Буде твій син
Господу та Україні во славу!
Грай же, Максимку. Дзвенить клавесин,
Голосу вторить. Мій хлопчику, браво!

* * *

“ Господи, воцарися в лепоту”
Псалом

Сонце лагідний промінь кладе на чоло.
У весняній траві золотисте латаття.
Ще такого ніколи із ним не було...
У Дніпровій воді виполіскує плаття

Юнка сором'язлива. З вологих долонь
Переграєм стікає засмага у трави.
Її радісним сміхом дзвенить оболонь
І відлунює в серці, так ніжно, ласкаво.

Задивились на неї стрункі явори,
Їй хмаринка блакиті струсила на вії,
Нахилився до неї із кручі, згори,
І застиг подивовано Київ.

А той сміх піднімають увись голуби.
Його перше кохання – що перше причастя.
І шепоче вітрець заповітне: “Люби,
Бо цей світ подарований людям для щастя”.

Душе, господа в ньому поблагослови!
Почування мелодія канту повторить.
Він нарешті гармонію серцем вловив.
Хай із вічністю серце говорить!

* * *

Ви чули, - його забирають в столицю.
Він буде в придворній капелі співати.
Напевне і Єлизавету, царицю,
Зуміє талантом своїм здивувати.
Бо й сам Розумовський захоплено слухав
(До пісні у нього душа небайдужа).
- Цей спів – Божий дар, а не потеруха, -
Звучали слова велемогожного мужа.
І це не чутки. Вже збирають Максима
Рідня і село, і колеги спудеї,
Кохана дівчина з сумними очима,
Що жив, свої співи творив ради неї.
Кохання тісне для таланту твого, -
Вона розуміла, прощала й прощалась.
Хто зміряє дух, - міра лише у Бога.

Крайнебо світанком рожевим займалось,
Коли від'їжджав. Попросив посмутніло:
- Мій краю, громадо, поблагословіте!
- Хай каже, - веліли, - кобзар наш, Данило.
Той мовив:
- Твори для усенького світу,
Але Україну не смій забувати,
Не зрадь нашій пісні, не втрадь свою душу,
Нехай чужина світлом рідної хати
Осяється в гошу годину і в стужу.

* * *

Стільки світла! Відблиски свічок
На кону, у сяйві діамантів...
Він вже звик. Минувся перший шок
Від розкошів сонму дам і франтів.
Він вже знає, хто чого тут варт,
В кого що за бутафорним блиском.
Он Шувалов поправляє бант
І сміється, наче сипле приском.
Ось Бестужев – Рюмін – на чолі
Невеселі думи, мов хмарини.
І зігнувся так, що аж змалів,
Влєсливий сенатор з України.
У фрейлін лукавинки в очах.
Та білявка знов йому моргає.
Раптом горн заклично зазвучав.
Стихнув зал барвистим переграєм.
Капельмейстр, неначе чарівник, -
Помах рук, - і воскресають звуки,
Викликані ним із таїни.
І знайомий ритм, як серця стукіт.
Грають ним написаний псалом.
Спів його сягне чуттів найвищих.
І світліють душі, никне зло,
І зростає сад на попелищі...
У білявки очі повні сліз.
Музиці не вірити не можна.
І димлять свічки, неначе хмиз.
Сонячно тріпоче нота кожна.

* * *

Вона сама якось до нього підійшла.
Вітрець торкав кучерики уперті.
- Я вдячна, бо така зворушена була
На вашому вчорашньому концерті.
Те, що моргала вам – те вибачте мені...
Та й зашарілась, опустивши очі, -
Ми земляки. Мій рід живе в Чигирині.
Душа моя в той край далекий хоче,
Коли ваш спів я чую. Він такий,
Як теплий вітер з берегів Дніпрових.
Й припала щирим поцілунком до щоки.
І враз нахмурила русяві брови:
- Максиме, правда те, що їдете від нас, -
А в голосі затаєне ячання.
Зітхнув у відповідь:
- Ба, на якийсь там час
Поїду до Болонї на навчання
Во славу матушки Расїї. Тиха мла
Над літнім садом простеляла крила.
Потисла руку на прощання... і пішла...
Його пісень луна подаленїла.

* * *

Шлях до Італії. Небо і море...
Море і небо. Напнуті вітрила...
Віриться: мрія не знає впокорень,
Вільна, мов чайка вгорі білокрила.
Синій zenit, наче Космосу око,
А вдалині горизонти похмурі.
Стишений стогін у водах, глибоко.
Ой, не минути, Максиме, нам бурі, -
Кажуть матроси. Буруниться хвиля,
Грає рибинами в скіснім промінні.
Ловлять їх чайки і жалісно квілять,
Крила торкають вали білопінні.
Раптом суденце ударило шквалом,
Громом стихії навідліг з розмаху.
Біле вітрило на палубу впало,
Груди у леті розкрывши птаху -
Птаху рожевому з міткою сонця.
Ось він лежить, закривавлений, долі,
Доки його, цих небес охоронця,
Хвиля не змила. Лиш крапелька болю
Карбом на серці. І шторму супроти,
Страх подолавши в собі, як судому,
Став на кормі, наче долю збороти
Вирішив.

- Хлопче, ковтни лишень рому,
Бо заслужив, - наливають у квартиру.
Тихне гроза... У безмежнім просторі
Музику моря, симфонію гарту
Пристрасний спів твій, Максиме, повторить.

* * *

А сонце південне невтомне, гаряче, -
Шибки аж ряхтять від його позолот, -
Усе зазирає, - мов, що там, юначе,
Ти чиниш від ранку з тим юрмищем нот?
Аж блідне чоло, і знеможені пальці
Ламають перо, розривають папір,
Бо звуки, немов неслухняні скитальці,
Й натхнення, мов той невпокорений звір.
Та щем твого відчаю перед прозрінням,
Яке, мов стонадцять розжарених сонць,
Осяє твій біль, і палаючим промінням
Займуться і дні, і години безсонь.
І зринуть акорди з мовчань і притишень, -
Хай будуть почуті вони в небесах.
Він оперу, як і намріяв, напише!
В Росії до нього ніхто не писав.

ЛІБРЕТТО ОПЕРИ

Починається з дзвінкої мелодії неба,
Що синьо цвіло на козацьких курганах,
Спливало барвінком по зелені стебел
У цноту роси попід батьківський ганок.

Співатимуть в хорі поля і діброви,
В мелодії гори і ріки постануть.
І світ цей, незвіданий і кольоровий,
Творитиме багатоголосно осанну
Тому, хто до неба возводить долоні,
Хоч зорі їх жалять палючим роєм,
Тому, хто від кривди стоїть в обороні -
Осанна тому, хто назвався героєм.

Птахи пурпурові сідають на скроні
І хижа біда налягає на плечі, -
А він на сторожі, а він в обороні,
Немов справедливості мудрий предтеча.

Звучатиме апофеозом надія -
Тремкі суголося безсмертної суті,
Дарма, що тривогами шлях студеніє
І небо ховається в морочну сутінь.

Чи ти відчуваєш мене, Максиме? Я стою поруч, коли ти натхненний і поривний кладеш тремтячі тонкі пальці на клавіші, перш ніж ударити по них живлющою енергією, яка пронизує струмом нетерпіння усе твоє тіло, щоб потім втілитись у поліфонію звуків, стати мелодіями пісень, псалмів, хороших концертів... Вони такі досконалі, що я починаю вірити у твоє підсвідоме відчуття моєї гармонії. Я – Вічність, і тому ти не можеш не відчувати мене, навіть, якщо не замислюєшся над моєю присутністю, будучи надто юним.

Але на тобі моя відмітина – ти – геній. Я говорю це словами твого вчителя Джамбаттиста Мартіні, який так щиро радітиме, коли тобі у твої 26 років присвоять звання академіка Музики, і який так наполегливо переконуватиме не повертатись до Росії, щоб назавжди залишитись в Італії, яка стала меккою для музик усього світу. Про це казатиме і твоє кохання – чорноока Джулія. Але я мушу нагадати тобі, що найкраще митцеві твориться на батьківщині, навіть тоді, коли він пише від імені всієї планети.

Максиме, твоя музика заставляє людей завмирати, заслухавшись, пройнявшись хвилюванням, замислитись і осягти, хоч трішки, мою суть. Я воджу твоєю рукою, дзвеню тембром твого неповторного голосу, коли годинами сидиш за фортеп'яно, чи за столом, заваленим нотними рукописами. Я знаю про тебе все.

Пройде небагато часу, і ти перший в Російській імперії напишеш оперу, скрипічну сонату, творитимеш хоріві концерти нового тиру на основі чотирьохголосся, чого раніше не робили, писатимеш молитви, які почнуть у церквах співати усім миром. Твори, Максиме, співай, Максиме! Людям потрібна твоя музика. Вони звертаються нею до Бога у своїх пожаданнях Краси і Любові.

* * *

Не сумуй, Максимку. Нині свято.
Пініться в бокалах молоде вино.
Мандрівні музики так завзято
Щось веселе грають під вікном.
Ми удвох. Благословім цю днину.
І кохання хай не знає перепон.
Ти забудь, мій любий, батьківщину,
Наче давній, що не збувся, сон.

Там зима, і скрижанілу далеч
Заснувало небо стомлено-бліде,
На калинах чорних чорна галич, -
Так віщує серце... Наш едем

Тут. Поглянь, квітують апельсини
І співають бджоли в білому гіллі.
Я для тебе виплекаю сина.
До твоєї слави звідси шлях проліг.

Це, скажи, хіба життя не варте?
Ти ж сумний, і погляд вдалині...
Хай життя - «комедія дель арте»,
Поруч будь. Не відмовляй мені.

* * *

- За вікнами, Джуліє, вітер,
Терпкий і пропахчений морем.
Він студить надію, зігріту
Палким всеохопним «аморе».

А мрія в упертій погоні
за вітром, до рідного краю.
У синьому небі Болоньї
Спечалений погляд купаю.
Прости нетутешню зажуру,
Бо нею таки завинив я,
Бо академічному муру
Залишу лиш спомин та ім'я.¹

Дочасно не йди, моя мила, -
Моя найсолодша провини,
Вогонь у підсвічнику тіла.
В зітханні мого клавесина

Ім'я твоє тихим мінором...
Пекучим племінням у грудях...
І віють вітри неозоро -
Вогонь той, кохана, остудять.

¹ - *Мається на увазі меморіальна дошка на стіні
філармонічної академії.*

* * *

І знову Петербург, байдужий і глухий
Де музики твоєї, до твоєї слави.
Цариця твердо править, непохитно. Час лихий.
Ой будуть кепськими твої, Максиме, справи.
Ти чолобитну їй, прошеніє вельможам...
Бо не про шкурне мовиться, то може...
У відповідь мовчок. Мов, бач, хохлацька темінь -
Забаг для малоросів академій.
Ми їм натомість канчуки із августійшої руки.

Ми генія вшануємо, ей-ей,
Пожалуєм найкращу із ліврей,
Неношену, і пишні галуни,
Лише покрій на нього затісний,
Але дарма...
Регочуть блазні і вар'яти.

Їм академіка вітати.
Придворні клоуни й паяци
На гульбищі серед палацу.
І він – один серед оман.

Гудуть гудки, скриплять скрипки
І брязкальце бряжчить.
І бубни б'ють. Wivat.
Оркестр на честь його звучить.
Його він не переспіває,
не перекричить.
Німіє безнадійно голос. Марний труд.
Ліврея завузька. Тісні столичні мури.
По Невському вітри несуть ядучий бруд.
І лише небеса – мов лист для партитури.

МОЛИТВА ВІДЧАЮ

Все милостивий Господи, прости!
Моя душа – пресвітлий мій псалом
Нехай сягне сяйної висоти
В нетлінному вознесінні над злом.
Що кожен звук, немов солодкий плід
Моїх трудів земних – прийми усі
Хай на відхід мені звучать услід
Архангелів пречисті голоси.
І коли тіло вичахне у тлін,
Німота схопить в лещата тугі,
Прости мені найтяжчу із провин
Словами дивотворних літургій.

* * *

Білі пальці тремтіли на клавішах білих.
Хаотично розвихрені злякані звуки
В стелю билися, в стіни і дико хрипіли,
Скреготіли тривожно акордом розпуки, -
Хтось у чорному грав їх на клавішах чорних,
Реготав і йому не давав пригадати,
Віднайти у сплетіннях мелодій потворних
Ніжну, ту, що малому виводила мати:

Ой, в зеленім лузі чаєчка кигиче.

Козака-нетягу доріженька кличе.

А дорога тяжка, наче ніч горобина.

Розчерк долі кривавий на білому тілі.

Дисонансом звучала червона краплина –
запеклася палюче на клавіші білім

А з доріженьки тії тай не повертати, -

Ой заплаче гірко Україна – мати.

Зойк. Осипались в темряву звуки...

Тих мелодій, яких не зіграє ніколи,

І над, чорним безмежжям німої розлуки

Зойк церковного дзвону налякано-кволий...

*Прости, Максиме, - там, в Італії, я тобі не все сказала, не застерегла. Хіба що твоя інтуїція краєчком ока коли змогла підглядіти у майбутньому цю фатальну мить, коли я, Вічність, стоячи над твоїми печалями, над твоїм розтерзаним тілом, не маю можливості зарадити скоєному. Хоча для мене не важить кількість прожитих тобою років, та й спосіб, яким ти пішов від живих - то Божий клопіт, не мій. Мені болить занехаяна твоя праця - розкидані по столу, по лаві аркуші з нотами, в них навіяні мною мелодії; і та музика, яка загинула з тобою, так і не народившись. Хто виміряє ту Красу, на яку збідніла у цю мить земля! Однак, я безсила. У Божий промисел можуть втрутитися лише люди. Засліплені амбіціями, байдужістю, невіглаством обікрали себе на твої творіння. Шкода, але вони так часто не дорожать найдорожчим. Скільки на їхньому рахунку смертей геніїв! То їхня офіра на віттарі уселюдської недосконалості.
Прости їм, Максиме...*

* * *

Зойк!.. Цей розчерк на білому тілі –
Розчерк долі скривавленим лезом.
Краплі крові, тернини доспілі
Смутком згірклим. Жахливо тверезо
Світ збілів у шибках і зомліло
Впав хрестом на опущені руки...
У безодню зіниць. Відболіло.
Осипалися брязкотом звуки
На закурену чорну долівку,
На залиту вином скатертину.
Осипалися звуки без ліку,
Осипались без ладу і спину.
Гуркіт клавішів чорних... І регіт –
Творить реквієм сич на горищі.
Де, о Боже, твої обереги?
Де твій поклик, о Господи, віщий?
По руїні надій, по стражданнях
Сиву тишу огорнуто кропом.
Тоскно схлипнула пісня остання
І злетіла у небо.

* * *

Вечірній Петербург. Іде кобзар
Здорожений, із Глухова, здалека.
Іде за ним над обрієм гроза.
Летить услід зажурений лелека,
Вітри з далеким запахом полів,
Ідуть садки вишневі з солов'ями,
Що не співають. Бо втопився спів
Максиме, у сльозах твоєї мами...

Іде кобзар, питає, де він жив?
В оцій комірці? Де його творіння?
- Кажись, вот здесь он жил... Или не жил...
- А записи?

Паперу купа в сінях –
Оце й усе, чого не розтягли
Ті добрі друзі, що знайшлись опісля.
Ваш геній – он чудак. Подумайте, хохли,
На кой империи украинская песня!?
Біля підніжжя тронів не в ціні.
Отож, ідіть собі провінціали,
Топіть свою розпуку у вині,
Аби ще гірше, вам, бува, не стало.
Іде кобзар. Гуде тривожно брук.
Земля чужинська обпікає ноги.
Чатує місто устооч, сторук,
Убравшись у палаци і остроги.

* * *

Гроза озвалась бурею згори
Упали тіні на зелені вруна.
Стояв кобзар, неначе дуб старий.
Зарокотали під руками струни,
Бриніли гнівом і будили грім,
Дрижали смутком, квилили чаїно
Постали з покликом зі всіх сторін
Твої покірні села, Україно,
Твої степи і луки і лани,
Твої міста робітнями суворі,
Твої вогненні ружі й полини,
Твої шляхи й осончені собори –
Печально стали поруч кобзаря
На чорну тризну в непоправнім горі.
Кобзар співав. І сходилa зоря
В найбільшій і найкращій з ораторій.
Зоря звучала – унісонив світ
Стозвуко у нестримній круговерті.
Життя у пісні неспалимій цвіт,
Такий жагучий, нескоримий смертю.

3.00
кр.

Неоніла Диб'як народилася в с. Мошкові Млинівського району Рівненської області. Після закінчення місцевої школи професійну освіту здобувала у Кременецькому педагогічному інституті ім. Д. Мануїльського. Після навчання, проживаючи у с.Квасиліві, своє життя надовго пов'язала з педагогікою, дошкільною, шкільною, працювала головним спеціалістом та заступником начальника відділу освіти в Рівненському районі. З 2002 року – начальник відділу внутрішньої політики Рівненської райдержадміністрації.

Авторка двох поетичних збірок: "Жіночі етюди" (1995), "Голос вечірнього птаха" (1999), які стали перепусткою до Національної Спілки письменників України. Друкувалась у пресі з поетичними та публіцистичними творами. Тривалий час керувала обласним літературним об'єднанням "Наше коло".

"Літургія осіннього сонця" – нова збірка письменниці.